

numurā:

- ↳ Raķešu modelisti Turcijā (2. lpp.)
- ↳ Sācies konkurss "GADA ĶIRBIS" (2. lpp.)
- ↳ Daugavas lībiešu pēcteči? (3. lpp.)

ziņas

SALASPILS SILTUMS ATVAINOJAS

P/u Salaspils siltums atvainojas par sagādātajām neērtībām uzsākoties jaunajai apkures sezonai. Maksa par apkuri tiks rēķināta katrai mājai atsevišķi no brīža, kad konkrētā māja tika pieslēgta apkurei.

Genādijs VOLODINS, p/u Salaspils siltums direktors

1997. gada 15. jūlijā Ministru kabinets pieņēma noteikumus nr. 244 *Grozījumi Ministru kabineta 1995. gada 24. oktobra noteikumos nr. 310 "Noteikumi par Latvijas pilsoņu pasēm"*. Saskaņā ar šiem grozījumiem, sākot ar š.g. 1. novembri, bijušās PSRS iekšzemes pases, kas vēl ir Latvijas pilsoņu rīcībā, tiks atzītas par nederīgām.

GODĀTIE LATVIJAS PILSOŅI!

Atgādinām, ka Latvijas pilsoņa pase ir Latvijas pilsoņa personu apliecinošs dokuments. Tāpēc visiem jāpagūst līdz 1997. gada 1. novembrim saņemt jaunās pases, nododot bijušās PSRS iekšzemes pases.

Dokumentus (bijušās PSRS iekšzemes pase un 3 fotokartītes) Latvijas pilsoņa pases saņemšanai pieņem Iekšlietu ministrijas Pilsonības un imigrācijas lietu pārvaldes teritoriālās nodaļās pēc Jūsu reģistrētās dzīvesvietas.

Informējam, ka, saskaņā ar Administratīvo pārkāpumu kodeksa 186. pantu par dzīvošanu Latvijas Republikā bez derīga personu apliecinoša dokumenta - Latvijas pilsoņa pases - naudas sods līdz 25 latiem.

Latvijas Republikas Iekšlietu ministrija

Valsts Zemes dienests pulcējas Salaspilī

9. oktobrī Salaspils domes sēžu zālē pulcējās Valsts zemes dienesta darbinieki no visas republikas, lai apspriestu jaunpieņemtos likumus un jaunu programmu ieviešanu. Beigusies zemes reformas lauku teritorijā 1. kārtā. Kā pastāstīja Salaspils Zemes komisijas priekšsēdētāja Rudīte Ķikuste, turpmāk no jauna piešķirtā zeme būs jāizpērk par sertifikātiem un naudu. Zemes komisijas darbs turpināsies.

Astra NAGLE

1. vidusskolai - 30 gadi

● Salaspils 1. vidusskolas skolotāju kolektīvs 1997./98. māc.gadā.

10. oktobrī uz Salaspils 1. vidusskolas 30 gadu jubilejas svinībām pirmo reizi skolas vēsturē pulcējās tās absolventi un skolotāji. Jubilejas svinības kultūras namā *Enerģētīkis* un, vēlāk arī skolā, apmeklēja puse no vidusskolas 28 izlaidumu vairāk nekā 800 absolventiem, kā arī 125 skolas bijušie un esošie skolotāji.

1. vidusskolas absolventu vidū ir tādas Latvijas sabiedrībā pazīstamas personas kā *Latvijas krājbankas* prezidents Arnolds Laksas, Ministru Kabineta valsts kancelejas direktors Žoržs Tikmers, *Miss Latvija '94* Daina Tobija, žurnāla *Mans Mazais*

redaktore Rudīte Vasile, Latvijas Universitātes *Studiju Informācijas Centra* vadītāja Astra Kravčenko.

Latviešu valodas skolotāja Irma Šteinerte, viena no pieciem skolotājiem, kas skolā strādā jau kopš tās dibināšanas 1967. gadā, sacīja, ka visus šos gadus viņu esot noturējusi skolēnu jaunība. "Lai gan ir bijušas ķibeles, mans darbs ir pats interesantākais," atzina skolotāja. Savukārt Arnolds Laksas atzinīgi novērtēja to, kā skolā viņam tika pasniegta matemātika un literatūra. □

Jānis VANAGS

SV jautā

Vai jūs esat pierakstījušies pie ģimenes ārsta?

Laiks: 14. oktobris

Vieta: Rīgas un Līvzemes ielas

Ludmila Čerepānova, bezdarbniece

Vēl ne. Mēs visu laiku *velkam*, bet vajadzētu. Mēs pacentīsimies. Vajag pierakstīties!

Inā, auklē bērnu

Jā.

Nīna, ne ar ko nenodarbojas

Vēl ne, bet taisāmie. Mēs vēl nesam izlēmumi.

Zoja Rimša, būvinspektore

Vēl nesmu izlēmusi, pie kura ārsta pierakstīties. Es ļoti retu eju uz poliklīniku.

Sagatavoja Astra NAGLE un Jānis VANAGS

Val jūs to zinat?

Salaspils iedzīvotāju demogrāfiskais stāvoklis

Salaspils pastāvīgo iedzīvotāju skaits 1997. gada 1. janvārī ir 20 432 cilvēki:

3 723 - vecumā līdz 14 gadiem;

13 293 - vīrieši vecumā no 15 līdz 59 gadiem un sievietes no 15 līdz 56 gadiem;

3 416 - vecāki.

Salaspilī pensijas vecuma iedzīvotāju īpatsvars ir mazāks nekā citur Latvijā. Tā kā lielākā daļa iedzīvotāju iebraukuši uz patstāvīgu dzīvi Salaspilī sakarā ar Rīgas HES celtniecību, tuvākajos gados paredzams pensijas vecuma iedzīvotāju skaita pieaugums.

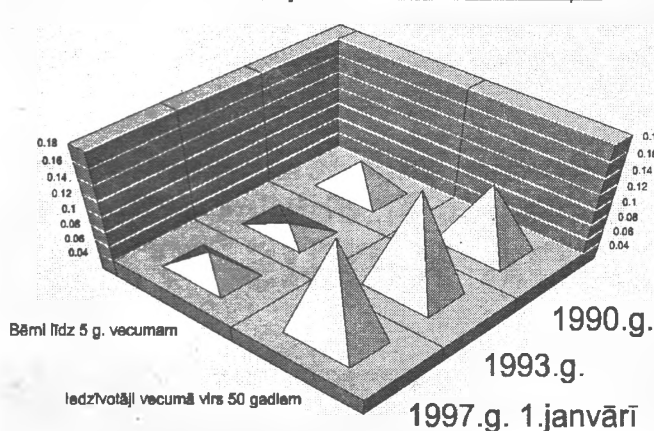
UZMANĪBU!

Visus Salaspils iedzīvotājus lūdzam pierakstīties Salaspils poliklīnikā pie PRIMĀRĀS APRŪPES ĀRSTIEM! Pierakstīšanās līdz 1. novembrim būs bez maksas.

No 1998. gada 1. janvāra, iedzīvotājiem, kuri nebūs reģistrējušies, medicīniskie pakalpojumi būs par pilnu maksu bez jebkādam atlaidēm!

Sīkāku informāciju var saņemt Salaspils poliklīnikā, pa tālruni 46623.

Galvenās iedzīvotāju vecuma struktūras izmaiņas

Palielinoties bērnu un vecu cilvēku skaita procentuālajam pieaugumam, pakāpeniski pieaug darbaspējas vecuma iedzīvotāju noslodze.

(Informācija no Salaspils pilsētas ar lauku teritoriju Ģenerālā plāna projekta priekšlikuma, 1997)

Cienījamie ūdensvadu un kanalizācijas nodaļas abonenti!

Paziņojam jauno nodaļas adresi:
Salaspils, Miera iela 26a.

Tālruna nummuri: nodaļas vadītājs (E.Skudra) - 44695;
inženieri - 44694;
dispečeri - 45991, 40200.

Pieņemšanas dienas: pirmdiena 8-11, 16-19;
ceturtdiena 8-10, 16-18.

Raķešu modelista bēdu stāsts

No 7. līdz 20. septembrim Turcijas pilsētā Ankārā risinājās pirmās olimpiskās gaisa spēles. Tajās piedalījās arī trīs sportisti no Salaspils - Edgars, Raivis un Aivis Konstantinoviči. Sporta kompleksa direktors Edgars Konstantinovičs pastāstīja par grūto ceļojumu, kuru veicis ar personīgo automašīnu. Diemžēl stāstījums izdevās visai skumīgs, jo brauciena un sacensību laikā esot noticis viss sliktais, kas vien varējis notikt...

pirmās olimpiskās gaisa spēles

Šogad pirmo reizi pasaules gaisa modelisma vēsturē Turcijā risinājās vispasaules gaisa spēles. Šīs sacensības bija ļoti nozīmīgas, jo tika organizētas kā olimpiskās spēles, kas notiks reizi četros gados. Tur piedalījās izpletņlēcēji, deltaplanieristi, viņu vidū arī mēs, sportisti no Salaspils, pārstāvēt tādus specifisku sporta veidu kā kosmisko raķešu modelismu. Ankārā gaisa spēļu atklāšanā piedalījās arī Turcijas prezidents un citu valstu prezidenti. Notikums bija grandiozs, sacensības atklāja ļoti vērienīgi, un tas vieš cerību, ka arī Latvijas valdība pievērsīs uzmanību gaisa sporta veidiem. Diemžēl pie mums atbalsta tikai olimpiskos sporta veidus, pārējiem jāmeklē sponsori.

sacensībām gatavojamies nopietni

Pirms sacensībām Turcijā pārliecinoši uzvarējām Latvijas čempionātā. Sagatavojām jaunus modeļus; mums bija pasūtīti čehu dzinēji - daudz kvalitatīvāki, daudz spēcīgāki par tiem, ar kuriem startējām līdz šim. Tāpat kā automašīnām, arī raķešu modeļiem dzinējs ir ļoti nozīmīga sastāvdaļa. Šie modeļi izdevās vieglāki un smalkāki nekā tie, kurus būvējām ar ukraiņu vai slovēņu dzinējiem, jo čehu dzinēji ir tievāki.

ja es būtu tikai šoferis...

Uz Turciju nolēmu doties ar savu automašīnu. Katru dienu braucu 20 stundas. Tas nebija viegli. Ja būtu tikai šoferis, tad šo ceļu vēl varētu pārciest, taču man bija jāpiedalās arī sacensībās... Iztērējām ļoti daudz personīgo līdzekļu -

gan par automašīnas iri, gan remontu.

Vēl šobrīd neesam lāgā atkopušies no nervozā ceļojuma, arī atpakaļceļš bija grūts (diemžēl irētā automašīna nebija tehniskā kārtībā).

visas nelaimes hronoloģiskā secībā

Sacensības sākās 7. septembrī, bet mums, raķetniekiem, starti ieplānoti no 13. līdz 20. septembrim. No Latvijas izbraucām 8. septembrī, diemžēl divas dienas bijām spiesti uzkavēties Lietuvā, jo cietām avārijā. Lai varētu turpināt ceļu, nācās irēt automašīnu. Braucām caur daudzām valstīm, grūtākais ceļš bija Rumānijā un Bulgārijā, bet īpaši Turcijā - tur, kur ir tikai kalni un nav līdzena ceļa, braukt ir ļoti grūti. Ar nokavēšanos ieradāmies Turcijā, un tur mūs sagaidīja vēl viens nepatīkams pārsteigums. Cilvēks, kas izgatavoja mūsu dzinējus, nebija ieradies. Mēs nezinājām, vai vispār varēsim startēt, jo modeļi neatbilda mūsu tobrīd sadabūtajiem dzinējiem. Ātri izdomājām, ka modeļus griezīsim uz pusēm un līmēsīm. Jāpaspēj raķeti sagatavot, palaist, noķert, vēlreiz palaist. Raķete vēl jāparāda tiesnešiem. Varena noskriešanās, sekojot modeļim - trijās stundās desmit kilometru! Dažus modeļus tā arī neizdevās notvert; man aizlidoja divi modeļi, Raivim - trīs! Turcijā līdzeno vietu grūti atrast - visur kalni, kalni, kalni.

Kārtējā neveiksme - mūsu labākais sportists Aivis nevarēja startēt, jo ceļā saslima. Viņš bija mūsu cerība, divkārtējs pasaules čempions. Nācās pārkārtot komandu un tas atkal iespaidoja rezultātu.

Atpakaļceļā Polijā bijām spiesti uzturēties vēl vienu dienu, jo moteli mūs apzaga...

bēdāties par rezultātiem nebija laika

Pirmajos divos lidojumos es ieguvu maksimālo rezultātu, ja tā būtu bijis arī trešajā, kāda medaļa garantēta. Diemžēl trešais lidojums neizdevās, jo raķete jau bija tik ļoti nomocīta, ka vairs nelidoja, bet citu izmantot nedrīkstēja, jo visos trijos lidojumos jāstartē ar vienu un to pašu raķeti. Rezultāti tomēr nebija slikti: es ieguvu 20 vietu, Raivis - 17.

Protams, žēl, ka nebija cerēto rezultātu, tomēr nebēdājamies, jo sports paliek sports. Turcijā bēdāties mums nebija laika - nogurums bija par daudz liels.

Šogad mēs izcīnījām divus pasaules kausus un piecas medaļas. Gūto gandarījumu nemazina neveiksme Turcijā, kur rezultātu ietekmēja arī laika apstākļi, kas mūsu smalkajiem, trīs, četrus gramus vieglajiem, modeļiem ļoti nepatika.

austrumu eksotika - vīri ar automātiem

Turki centās, lai sacensības noritētu pēc iespējas labāk, taču viņiem nebija pieredzes, un tāpēc notika dažādi pārpratumi. Smagi jau bija: sešos no rīta mūs veda uz laukumu, kur pavadījām visu dienu, vakarā atgriezāmies viesnīcā, lai sagatavotu modeļus nākamajiem startiem. Nebija laika pavērot dabu un baudīt Austrumu eksotiku. Tikko beidzās sacensības, steidzāmies mājup (pat uz banketu nepalikām), jo katra diena, braucot ar irētu automašīnu, izmaksāja ļoti dārgi. Policisti patrolē uz ielām ar automātiem, tā teikt, vienmēr ir gatavībā, jo Turcijā noziedzības līmenis ir ļoti augsts. Mūs gan tur apsargāja. □

Ar Edgaru
KONSTANTINOVIČU
sarunājās Astra NAGLE

Berlin-Chemie konkursa rezultāti

Pēc 3. oktobri publicētās viktorīnas *Pacientiem un tiem, kuri par tādām nevēlas kļūt*, saņēmām 12 vēstules. Liels paldies visiem dalībniekiem! Iepriecināja, ka puse no atbildēm bija pareizas.

Patikami, ka Genovefa Platīras kundze atsūtījusi garu vēstuli, kurā atbilžu varianti ir plaši iztirzāti. Jūtams, ka izstūdēts ne mazums literatūras.

Bet tagad - pareizās atbildes (ar paskaidrojumiem).

1. Kuņģa un 12 pirkstu zarnas čūlas slimība parasti saasinās pavasaros un rudenos.

2. Čūlas slimībai ir hroniski rezidējoša gaita, tāpēc to nav viegli izārstēt. Kad draud saasinājuma periodi, nepieciešami pretrecidīva ārstēšanas kursi, citādi var draudēt komplikācijas.

3. Caureja nevar būt čūlas slimības komplikācija. Tā var būt čūlu pavadošs simptoms. Čūlas slimniekiem biežāk novērojami aizcietējumi. Čūlas komplikācijas: tās ieaugšana apkārtējos audos - visbiežāk aizkuņģa dziedzerei; asiņošana un čūlas pārplīšana.

4. Medikaments *Raniberl* piemērots čūlas ārstēšanai gan akūtā periodā, gan ilgstošai ārstēšanai, lai novērstu čūlas recidīvus. Tas

būtu jālieto čūlas slimniekiem rudenos un pavasaros, kā arī visos gadījumos, kad paaugstināta skābes sekrēcija (*dedzina* mājā). Tomēr pirms tam nepieciešama ārsta konsultācija.

Komplikācijas jāārstē ķirurģiski un slimnīcas apstākļos.

5. Medikamenta *Raniberl* priekšrocības ir visas minētās īpašības. Aktīvā viela ir kristāliskas formas ranitidīns, kas nodrošina labāku uzsūkšanos arī no iekaisušas gremošanas trakta gļotādas un augstāku efektivitāti. *Raniberl* tablete hidrofobā apvalciņā, kam pateicoties tablete neaizķeras kādā no barības vada dabiskajiem sašaurinājumiem.

Medikamentam *Raniberl* ir augstākā kvalitāte, to apliecina arī ražotājfirma *Berlin-Chemie* 1992. gadā saņemtais GMP (*Good Manufacturing Practice*) sertifikāts.

Uz viktorīnas jautājumiem pareizi atbildējuši: Aija KĻAVINA, Vija RUSINA, Oskars KRŪMIŅŠ, Linda KRŪMĪNA, Vija GRIES-TINA un Sanita RATNIKA.

Visus uzvarētājus *Salaspils Vēstu* redakcijā gaida nelielas veltes no sabiedrības *Berlin-Chemie!*

Dace KANNIŅA

literārais konkurss

Oktobris - konkursu mēnesis!
Katru nedēļu cits konkurss un citas balvas!
Sekojeit reklāmai un PIEDALĪETIES!!!

LITERĀRAIS konkurss!!!

Rakstnieks Alfrēds DZIŅUMS (dzimis 1907. gada 2. maijā, Doles pagasta *Jeņčos*, miris 1976. gada 31. maijā, Vermlandē, Zviedrijā), gandrīz mūsu novadnieks - dzimis un dzīvojis tepat Daugavas otrajā krastā Doles un Baldones pagastos. Salaspils bibliotēka un grāmtanīca iecerējusi šogad novembrī rīkot ekskursiju pa rakstnieka dzīves un darba vietām, tikties ar rakstnieka bērniem un mazbērniem.

Tādēļ, un ne tikai tādēļ,
GRĀMATNĪCA un
laikraksts
Salaspils Vēstis
riko konkursu
"KO MĒS ZINĀM PAR RAKSTNIEKU
ALFRĒDU DZIŅUMU?"

1. A. Džiņums sarakstījis divus autobiogrāfiskus romānus. Kā sauc šos romānus?

2. Kuri no minētajiem latviešu rakstnieku romāniem pieder A. Džiņuma spalvai?

a/ *Zemnieka dēls* b/ *Gaišie loģi*
c/ *Saplēstā krūze* d/ *Sadzīves viņi.*

3. Kurā gadā pirmoreiz publicējies rakstnieks?

a/ 1920. g. b/ 1923. g.
c/ 1925. g. d/ 1930. g.

4. Kā sauc mājas Baldones pagastā, kuras uzbūvējis un kur arī dzīvojis rakstnieks?

a/ *Austrumi* b/ *Dienvidi*
c/ *Rietumi* d/ *Ziemeļi.*

5. Kādas A. Džiņuma grāmatas iznākušas *pēcatmodas* laikā?

Atbildes, lūdzu, sūtiet uz *Salaspils Vēstu* redakciju (Salaspilī, Līvzemes ielā 8, LV - 2169) līdz 20. oktobrim!
Pareizo atbilžu autori balvās saņems GRĀMATAS!

Salaspils pilsētas bibliotēka un grāmatnīca novembrī organizē ekskursiju uz Baldones pagastu pa rakstnieka Alfrēda DZIŅUMA dzīves vietām, kas aprakstītas autobiogrāfiskajos romānos *Zeme dzīvo un Pēdas rīta rasā.* Ekskursijas noslēgums Daugavas muzejā. Tikšanās ar rakstnieka bērniem un mazbērniem. Minētās grāmatas var saņemt izlasišanai, kā arī pieteikt ekskursijai bibliotēkā, Līvzemes ielā 8, vai grāmatnīcā.

ķirbju konkurss

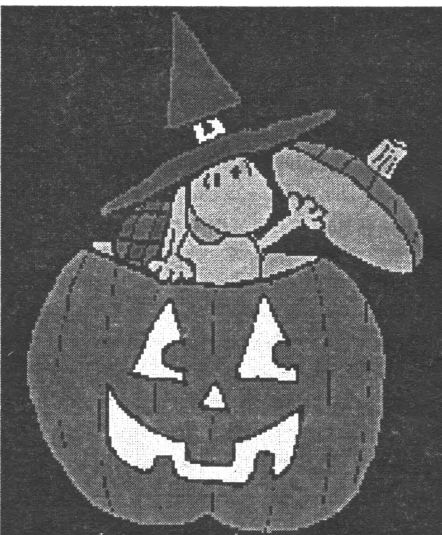
Aicinām ikvienu mazdārziņa īpašnieku, zemnieku saimniecību vai lielsaimniecību piedalīties konkursā Salaspils "GADA ĶIRBIS -97"!

Lai piedalītos konkursā, Jums:

- jāsaņem dūša;
- jāizmēra (var ar acumēru un lielu devu humora) visi savā dārzā vai plantācijā izaudzētie ķirbji;
- jāpiezvana uz *Salaspils Vēstis* pa tālr. 43159 un
- lielākais, mazākais vai jocīgākais no ķirbjiem jāatgādā uz redakciju (varam arī atbraukt pakā) līdz 27. oktobrim!!!

BALVAS BŪS GRANDIOZAS:

1. Fotogrāfēšanās kopā ar savu *audzēkni* GODAPLĀKSNEI;
  2. Visi ķirbji tiks izstādīti domes 1. stāva foajē, lai arī citi cilvēki var papriecāties;
  3. 31. oktobrī tiks rīkota ĶIRBJU IZSOLE un ķirbju ēdienu degustācija;
  4. Jums tiek piedāvāta vienreizēja iespēja savu ķirbi kādam UZDĀVINĀT, ZIEDOT, PĀRDOT vai vienkārši ... paturēt sev.
- Kuram šīs balvas šķiet par lielām, būs arī mazas mazītiņas pārsteiguma balviņas!

No senas Salaspils dzimtas vēstures - Daugavas lībiešu pēcteči?

Reti kurš Latvijas apvidus var lepoties ar tik bagātu senvēsturi kā Salaspils apkārtnē. Apdzīvotība šeit konstatēta jau pirms 11 gadu tūkstošiem - to apliecina akmens laikmeta atradumi Salaspils lauk skolā - vecākajā zināmajā apmetnē Latvijā. Arī nākošajos gadu tūkstošos šis Daugavas lejteces apvidus nemitīgi apdzīvots. Vismaz kopš gadsimta Daugavas lejteces ciemos dzīvoja tā dēvētie Daugavas lībieši - Baltijas jūras somu atzars, par kuru savdabīgo un bagāto kultūru stāsta arheoloģiskajos izrakumos atrastās senlietas. Tās var aplūkot tepat netālu, Daugavas muzejā.

● Kalnaidu mājas pie Spolišu kalna. 1970.-tie gadi

Ikšķiles un Salas (Holme, vēlākās Mārtiņsalas) lībieši vieni no pirmajiem saskārās ar Vāczemes misionāriem un kareivīgajiem ordeņa brāļiem. Uz viņu zemes pacēlās pirmās vienkāršās mūra pils Latvijā. Nelīdzēja svešās ticības nomazgāšana Daugavas ūdeņos, īslaicīgā Mārtiņsalas pils atkarošana. Arī Salas lībiešu vecākā Ako vadītā sacelšanās beidzās ar sakāvi. Bīskaps Alberts saņēma asiņaino lībiešu vadoņa galvu par uzvaras zīmi. To zinām no "Indriķa hronikas." Cieņu nepakļāvīgajiem Daugavas lībiešiem un viņu iedvesmotājam Ako varam apliecināt, aizejot līdz vietai, kur, iepretim appludinātajai Mārtiņsalai, slejas tēlnieka Ģ. Burvja veidotā piemiņas zīme. Zīmes tuvumā, nu jau zem ūdens, atrodas arī pieminētā akmens laikmeta apmetne.

Par to, kā ritēja dzīve Salaspils un Ikšķiles lībiešu novadā pēc tā pilnīgas pakļaušanas, hronika klusē. Kā turpinājās dzīve senajos ciemos, kad sveša vara un ticība pārtrauca ierasto, dabisko vietējās sabiedrības attīstības gaitu? Cik ilgi Salaspils un vispār Pierīgas lībieši saglabāja savas tiesības, dzīves veidu, valodu, līdz saplūda ar latgaļiem, zemgaļiem, sēļiem un izveidojās latviešu valoda un latviešu tautība? Jautājumu ir daudz, diemžēl viennozīmīgas atbildes nav iespējams atrast. Par pakļautajiem *iezemiešiem* daudz gadsimtu gaitā vēstures avotos atrodamas tikai skopas fragmentāras ziņas, jo valdošo vācu (vēlāk arī poļu, mazāk zviedru) virsslāni vairāk interesēja no vietējiem iedzīvotājiem iegūstamie materiālie labumi, bet ne pati svešā un, viņuprāt, barbariskā tauta.

Tāpēc diezgan neiespējami šķiet atrast kaut nedrošu pavedienu no tālajiem "Indriķa hronikā" aprakstītajiem XII gadsimta beigām un XIII gadsimta sākuma notikumiem, kas vestu līdz mūsdienām. Vēl jo pārsteidzošāk šādu saikni būtu atrast nevis kādā nomaļā Latvijas nostūrī, bet visos karos un sērgās piemeklētajā Salaspils apvidū - pie dzīvā Daugavas ūdensceļa, liela sauszemes ceļa malā, turpat pie senā Rīgas lauku novada robežas un pašreizējās Lielās Rīgas robežas - tādā migrācijai ārkārtīgi spēcīgi pakļautā apvidū.

Taču Salaspils novada vēsturē ir kāds īpatnējs un intriģējošs fakts - reiz šeit dzīvoja tā sauktie *Salaspils ķēniņi* - dažas privilēģētas vietējo iedzīvotāju dzimtas, tāpēc par tām daži vēsturisku ziņu krikumi tomēr ir saglabājušies.

Droši vien ir dzirdēts par tā sauktajiem *kuršu ķoniņu* brīvciešiem Kurzemē. Kad un kāpēc radies šāds apzīmējums - *Salaspils*

ķēniņi?

Jau "Indriķa hronika" apgalvo, ka tie lībieši, kuri kristījušies pirms 1206.g., saņēmuši atpakaļ agrāk atņemtos ciemus un tūrumus. Arī pēc Salas lībiešu sacelšanās un Ako nāves, daļa lībiešu vecāko gan nokļuva cietumā Rīgā, taču kristīgās baznīcas un ordeņa vara

Totam Koningiem 1335.g. piederēja aramzeme, siena pļavas un bišu koki abos Daugavas krastos. Koningu vārds vēstures dokumentos sastopams līdz XVIII gadsimta vidum.

Meklējot Daugavas lībiešu pēdas, uzmanību piesaista otra Salaspils ķēniņu dzimta - *Pitke-*

licina ne tikai viņu tiesību formulējums pēc etniskās pazīmes ("lībiešu tiesības"), bet arī lībiskais dzimtas vārds - *Pytkeyanne* - Garais Jānis. Tuvu vai pat cauri viņu īpašumiem plūda Garais strauts (Pytkeurga, Putcorga) - Piķurga, mūsdienās pārdēvēta par Brekšupīti.

Jau XV gadsimta beigās Pitkejaņu vārdu dokumentos nomaina Vedmeri. Būtu pārāk garš izskaidrojums, kā priekšvārds Vilmers kļuva par Vedmeru. Vēl pēc gadsimta līdzās Vedmeru un Koningu 1599.g. poļu revīzijās parādījās piezīme *leimanis*, piemēram, minēts *Peter Koenikk Leyman* un *Murt Wedmer Leyman*.

Vedmeru dzimtas saimniekiem šis kārtas apzīmējums - *leimanis*, brīvais vīrs - vēlākajos gadsimtos kļuvis par uzvārdu un bijis bieži sastopams Salaspils pagastā. Vēl būtu jānoskaidro, kurā laikā Salaspilī parādījušies vietvārdi *Bajāri* un *Ķeizari*, kas arī it kā liecina par kādām bagātām saimniecībām. Liekas gan, ka šie vārdi, īpaši *Ķeizari* un *Ķeizarsils* iesakņojušies ne ātrāk par XIX gadsimtu.

Jau XVII gadsimtā Vedmeri kļuva par tādiem pašiem dzimtaļaudim kā pārējie Salaspils muižas zemnieki. Vedmeru dzimta izrādījās sīkstāka nekā Koningi. XVIII gadsimta vidū Koningu uzvārdam pievienojās vārds *Raģis* (*Ragge*), no vairākām sētām palika tikai vienas Raģu mājas Daugavas kreisajā krastā. Plašās Vedmeru dzimtas pārstāvji arī XVIII - XIX gadsimtā ieņēma redzamu vietu pagasta sabiedrībā - gan ar labu uzturētām sētām, gan dzīvu darbošanos pagasta sabiedrībā.

Grūti nosakāmas senākās Pitkejaņu - Vedmeru īpašumu robežas. Ne tikai šai dzimtai, bet lielākajai daļai Salaspils sētu zemes nebija vienuviet. Tā tas ir bijis droši vien kopš neatminamiem laikiem. Par to liecina arī zviedru lauku kartes, to zina pašreizējie zemes īpašnieki un mantinieki - aramzeme atsevišķi, pļavas atsevišķi, mežs atsevišķi. Arī Vedmeru zemes bija sadalītas skrejgabalos gar Daugavu un teritorijā līdz

FOTO NO VIESTURA MĀLINA PERSONĪGĀ ARHĪVA

● Kalnaidu saimniece Katrīna LEIMANE (sēž) ar meitām Mirdzu un Austru. 1930.-tie gadi

vēl nebija tik stipra, lai nerēķinātos ar vietējā feodālā virsslāņa atbalstu. Tāpēc bīskaps saliešu vecākos vēlāk paņēmis līdzī uz Vāczemi, lai tie iepazītu kristiešu paražas un iemācītos būt uzticīgi. Iespējams, ka tieši no uzticīgo kristīto lībiešu vecāko vidus nākuši vēlākie Salaspils ķēniņi - vieni no brīvzemniekiem.

Salaspils apkārtnē abos Daugavas krastos ievērojami īpašumi bijuši divām nevācu brīvajām dzimtām.

Salaspils ķēniņu vai ķoniņu nosaukums ieviesies no vienas Salaspils brīvzemnieku dzimtas uzvārda *Koenigk* (rakstīts arī *Koning*, *Kiennik*). Šis dzimtas priekšteči, iespējams, bijuši latgaļi. Par to liecina dokumentos minētie baltu īpašvārdi un šis dzimtas nodarbes (vai kārtas) apzīmējums atpazīstamā vārdā *semenicken* - zemnieki. Ir zināms, ka Aulim un

jāņi. Šo vārdu var atrast vēl XV gadsimta zemes pirkšanas un lietošanas tiesību dokumentos ar atsaucēm uz vairāku gadsimtu seniem (tātad XIII-XIV gs.) dokumentiem. 1426.g. brīvniekiem *Pitkejānim* un *vecajam Jakobam* un *Totam* izlēņotas bišu ganības Daugavas kreisajā krastā. 1446.g. Pitkejāņa dēliem Hennikem un Vilmasam (vēlāk parādās vārda forma *Vilmers*) jau izsniegta pilnvērtīga lēņu grāmata "pēc lībiešu tiesībām." Tas nozīmēja, ka kaut neilgu laiku Pitkejāņi bija pilntiesīgi ordeņa vasaļi. Tas bija liels retums nevācu tautības zemes apsaimniekotāju vidū. Ar laiku apkārtējo zemes īpašnieku un nomnieku (vāciešu) ekonomiskā un politiskā spiediena rezultātā Pitkejāņi zaudēja visas privilēģijas un lielāko daļu zemju.

Par Pitkejāņu visai iespējamo piederību Daugavas lībiešiem

Juglai. Viena no Vedmeru saimniecībām, kura visilgāk saglabājusī šo vārdu, kaut arī seno īpašnieku tur vairs nav, bija Daugavas kreisajā krastā, tās tuvumā atrodas jau viduslaikos minētais Vedmersils, reiz bija Vedmeru pārceltuve un Vedmeru krāce. Ar šiem senajiem Vedmeru un Koningu zemes īpašumiem Daugavas kreisajā krastā varbūt arī izskaidrojams, ka Vedmeri, Raģi un vēl dažas sētas skaitījās Salaspils pagastā. No stāsts par to, kā Līves barons nospēlējis šīs sētas Salaspils baronam kārtis, var izrādīties tikai izdomāts izskaidrojums tādām dīvainam pagasta dalījumam.

Cik posta un zaudējumu nesuši kari, kas skāruši kādreizējo *ķēniņu* sētas un to iemītniekus? Vai toreiz vēl brīvos Vedmeros un Koningus skāra lielās Salaspils kaujas norises 1605. gadā, kad pavisam tuvu viņu mājām pulcējās, cīnījās un mira simtiem zviedru, poļu un lietuviešu kareivju? Vedmeriem izdevās izdzīvot Ziemeļu karā un lielajā mērī, kas Latvijā vissmagāk skāra Salaspils draudzi. Pēc Ziemeļu kara Vedmeriem piederēja vēl piecas sētas. Arī Napoleona karapulki, virzoties gar Daugavas kreiso krastu, gāja pāri Vedmeru zemei. Pēc nostāsta šī kara laikā kāda no Vedmeru meitām izgājusi par sievu pie francūža Depreija. Depreiji saimniekojuši Vedmeros līdz emigrācijai Otrā pasaules kara gados.

Daugavas labajā krastā, kur tāpat bija vairākas Vedmeru sētas, šis vārds vairs nav atrodams. Uz Vedmeru kādreiz apsaimniekotām zemēm, dzimtām daloties, gadsimtu gaitā izaugušas citas sētas, tāpat Vedmeri - *Leimaņi* ieguvuši īpašumā jau agrāk izveidotas saimniecības (izputējušās vai bez īpašniekiem palikušās). Mūsu gadsimtā Vedmeru sētu vietā Daugavas labajā krastā saglabājušās *Aidu* mājas - tagadējās *Kalnaidu* mājas Spolišu vai Mūku kalna tuvumā un *Jaunās Aides* (vēlāk *Daugavai-**aides*). *Daugavai-**aides* pēc Rīgas HES uzcelšanas līdz ar citām piekrastes mājām nu jau zem ūdens. *Aides* var tulkot gan kā lībisku vārdu (*aide* - dārzs, sēta), gan baltu cilmes vārdu (*aidas* - lietuviski *atbals*), taču vairāk iespējama, ņemot vērā kādreizējo lībisko apdzīvotību, šķiet pirmā versija. Arī mazajai gravaī, kas atradusies pie *Kalnaidu* mājām un pavasaros uzņēmusi Daugavas palu ūdeņus, šo māju senākā iemītniece atceras lībisko nosaukumu *sore* (*sora* - *rags*, *sor* - *sala*).

Lilīta VANAGA

(*Noheigumu, lūdzu, lasiet nākamajā numurā!*)

- Aicinām piedalīties bērnu (vecumā no 6 līdz 14 gadiem) zīmējumu konkursā **ŠVEICE MANĀ SKATĪJUMĀ!**
- Izstādi noslēdzot, konkursa uzvarētājus gaida balvas.
- Zīmējumus iesniegt Bērnu bibliotēkā *Avotiņš* (Skolas ielā 9/2) līdz 24. oktobrim!
- Laipni lūdzam piedalīties!

k/n *Enerģētīkis*
Salaspils pilsētas bērnu un jauniešu bibliotēka *Avotiņš* līdz 31. oktobrim rīko **ŠVEICES BĒRNU GRĀMATU CEĻOJOŠO IZSTĀDI** (grupas lūdzam pieteikt iepriekš pa tālr. 40355 vai 47517). Izstāde atvērta darbdienās no plkst. 11-19. Ieeja brīva.

Ja Jums ir vajadzīga:

- pašvaldības policijas;
- ugunsdzēsēju;
- ūdensvada un kanalizācijas nodaļas;
- veterinārārsta, apsēklotāja;
- ātrā medicīniskā un cita veida palīdzība ekstremālos gadījumos,

zvaniet: 40001 vai 40003!

PILSĒTAS ZIŅAS

PAGĀJUŠAJĀ NEDEĻĀ

7. oktobrī, 7:50

Uz aizdomu pamata par zādzībām no dzīvokļiem un automašīnām Latgales priekšpilsētā policijā nogādāts Jānis J. (1976) no Enerģētiķu ielas. Jāpiebilst, ka aizturētais policijā tika nogādāts arī 22. septembrī.

8. oktobrī, ap plkst. 14:00

Enerģētiķu ielas iedzīvotāji Vitālijs P. (1970), Valentīns J. (1974) un Sergejs P. (1974) Enerģētiķu ielā, uzrādot vecas parādzīmes kopiju, centās izspiest naudu no Celtnieku ielas iedzīvotāja Eduarda T. (1966). Vainīgie pēc divām stundām aizturēti un nogādāti policijā.

10. oktobrī, 19:20

Pašvaldības policisti saņēma zaukumu no palīdzības dienesta uz Skolas ielu 8. Tur Normunds Kadiķis (1971) bija piekāvījis savu tēvu un atņēmis viņam naudu. Kadiķis līdz atskurbšanai aizturēts.

11. oktobrī, 21:30

Kāda sieviete apturēja policijas

automašīnu un pastāstīja, ka kāds jaunietis pie veikala *Līva* viņai, draudot ar ķēdi, centies atņemt naudu. Dzelzsceļa stacijā par to aizturēja Romānu Proškiņu (1981) no Vītolu ielas. Aizturētais bija alkohola reibumā.

12. oktobrī, 0:05

Palīdzības dienestā saņemts zausukums no veikala *Pie Rutas* (Dienvidu ielā 7). Nekārtību izraisītais Dmitrijs Pantelejevs (1975) no Miera ielas 29 veikalā aizturēts un nogādāts policijā.

13. oktobrī, 21:30

Pašvaldības policija saņēma zausukumu uz Skolas ielu 7/2, kur 41. dzīvoklī notiek ģimenes strīds. Notikuma vietā Aleksejs M. (1946) alkohola reibumā ar nazi uzbruka savai sievai un meitai. Aleksejs M. nogādāts policijas nodaļā.

Pēc Iekšlietu ministrijas preses centra un pašvaldības policijas materiāliem sagatavojis Jānis VANAGS

SLUDINĀJUMI

pārdod

Privatizētu 1,5-istabu dzīvokli Skolas ielā 10/2, 1. stāvs (telefons, remonts). Tāl. 42285.

Privatizētu 2-istabu dzīvokli Silavā. Tāl. 40919, 47407.

Privatizētu 3-istabu dzīvokli Silavā, līdzās Botāniskajam dārzam (2/5, jaunā māja, blakus mežs). Tāl. 433503.

3-istabu dzīvokli Maskavas ielā 1. Tāl. 42838.

Automašīnu *Fiat - Uno*, 1985. gada izlaidums, 1,3 dīzelis. Degvielas patēriņš - 4l. Latvijā kopš 1997.g. aprīļa. Cena - 1290 \$. Tāl. 47595, pēc 18, mobilais tāl. 1-9215741.

Divus čuguna radiatorus (katram 7 sekcijas, mazlietoti). Cena Ls 15. Tāl. 41104.

Magnetolu *Menosonic*, divkasešu, FM/AM / TV lietotu, par Ls 15. Tāl. 41104.

Bērnu sētiņu un skapi ar antresolu. Tāl. 47574.

Klūdziņas. Tāl. 42712.

Lietotu *Žiguļa* bagāžnieku. Cena Ls 3. Tāl. 47582.

1-istabas dzīvokli. Vai MAI-NA pret divām istabām. Tāl. 44660.

maina

1-istabas dzīvokli ar ērtībām Rēzeknē (38,60 m², 4. stāvs) pret apdzīvojamo platību Salaspilī vai Saulkalnē. Tāl. 46385.

2-istabu dzīvokli Skolas ielā 15/28 (8/42,2 m², tālrūnis, 2. stāvs, balkons) pret 3-istabu dzīvokli (vēlams Enerģētiķu ielā). Tāl. 46531.

3-istabu dzīvokli ar ērtībām Salaspilī pret 1-1,5-istabu dzīvokli. Tāl. 46925, vakaros.

Steidzami! 4-istabu dzīvokli (6.stāvs, tālrūnis, 2 lodžijas) pret 2-istabu dzīvokli Salaspilī, HES rajonā. Vēlams Enerģētiķu, Celtnieku vai Skolas ielā, 9-stāvu mājā. Pirmo un pēdējo stāvu nepiedāvāt. Tāl. 40260.

LVU Optometrijas centrs 23. un 24. oktobrī, no 9:00 - 19:00, aicina apmeklēt Salaspils aptieku, kur varēsīt konsultēties pie acu ārsta un pasūtīt jebkuras brilles. Mūsu cenas Jūs apmierinās! Iepriekš pierakstieties pa tālr. 42222!

4-istabu dzīvokli Salaspilī (5/9, 76,2 m², tālrūnis, 2 lodžijas) pret 1-istabu dzīvokli. Tāl. 47269.

IZIRĒ

Privatizētu 1-istabas dzīvokli Skolas ielā ar ērtībām (4. stāvs, 29m², telefons, balkons). Priekšapmaksā un maksāspēja obligāta. Tāl. 7-616340, pēc 20.

Izolētu istabu (18 m²) ar visām ērtībām uz ilgāku laiku. Tāl. 46353.

IRĒ

Inteliģenta, satīcīga sieviete vēlas īrēt istabu vai 1-istabas dzīvokli Salaspilī Dienvidu vai Miera ielas rajonā. Piedāvāt sestdienās un svētdienās pa tālr. 0995081.

meklē darbu

Kārtīga sieviete (34) meklē auklītes darbu, Tāl. 49672, vakaros.

piedāvā darbu

Kultūras namā *Rīgava* nepieciešams videooperators un darbinieks videonomā. Tāl. 42667, Tatjana.

Iepazīšanās

Vīrietis, kas vēl nav pazudis, gaida Tavu palīdzību. SOS! Salaspils, LV-2121, a/k 209.

dažādi

Autokrāna pakalpojumi (celtspēja -14 tonnas). Tāl. 41348, mob. tāl. 354739.

Datoru daļu tirdzniecība, remonts, serviss. Tāl. 47730.

Atjauno vannas emalju, dažādas krāsas. Tāl. 8-250-22223.

Santehniķis veic apkures katlu, apkures sistēmu, ūdensvadu, kanalizācijas sistēmu remontu, montāžu. Tāl. 47312, Jevģenījs.

Remontē un regulē šujmašīnas. Tāl. 44025, pēc 17.

Piedāvā ārstniecisko un profilaktisko masāžu Skolas ielā 7-105 (1. stāvs). Darba dienās

Veikalā Skolas ielā 10 - bērnu pārtika: piena, sojas maisījumi (tikko dzimušiem un lielākiem bērniņiem), augļu, gaļas, dārzeņu biezēni, sulas, pamperi par vizzemākajām cenām.

Darba laiks: darba dienās 9-18, sestdienās, svētdienās 9-16.

no 10 - 14; 18 - 21. Ir iespējami izbraukumi uz mājām. Pensionāriem un invalīdiem - atlaišanas. Tāl. 44176, pēc 21.

Firma *Sater* labo ledusskapjus jūsu mājās. Lēti, ar garantiju. Tāl. 277275, no 9 līdz 21. Brīvdienā nav.

Pazudusi MAHNOVA Aleksandra pase. Atradēju lūdzu zvanīt pa tālr. 42640.

pateicība

Salaspils 1. vidusskola pateicības par atbalstu skolas 30 gadu jubilejas svinību organizēšanā:

Salaspils pilsētas domes Izglītības, kultūras un jaunatnes lietu komitejai,

Silvijai Kalmanci (k/n *Enerģētiķis*), Tamārai Rīzkovai un Venerandai Bogdānei (Salaspils 2. vidusskola), Līlijai Bondarenko (*Relise*),

Valdim Cirčenim (*Roga - Agro*), Andrejam Dubkovam (1997. gada absolventam), Teodoram Gekam (*Līvzeme*),

Aivaram Grebežniekam (*Ligo*), Raimondam Kalvānam (*Rubus*),

Rītai Vorslovai (*Diena - Duni*), Imantam Ziedonim (*Pilastrs*), Zangai Zviedrei (*Rūķi*), Dacei Vērmanei un Pēterim Kalniņam (Mežierīcības institūts).

Ritai Vorslovai (*Diena - Duni*), Imantam Ziedonim (*Pilastrs*), Zangai Zviedrei (*Rūķi*), Dacei Vērmanei un Pēterim Kalniņam (Mežierīcības institūts).

Ritai Vorslovai (*Diena - Duni*), Imantam Ziedonim (*Pilastrs*), Zangai Zviedrei (*Rūķi*), Dacei Vērmanei un Pēterim Kalniņam (Mežierīcības institūts).

SILTUMNĪCU SAIMNĒCĪBA

Pārdod mazos kartupeļus. Cena 0,02 Ls/kg. Pieteikties realizācijas daļā.

Adrese: *Salvijas* siltumniecās, Gaismas ielā 8. Tāl. 41180.

18. oktobrī, 14:00, k/n *Enerģētiķis*, Salaspils pensionāru kopas saiets. Programmā: - pārrunas par šodienas aktualitātēm, - Ogres Tautas teātra izrāde "JO PLIKS, JO TRAKS" (jautra komēdija 3 cēlienos). Visi laipni aicināti!

No 1. novembra Salaspils evaņģēliski lateriskajā draudzē dievkalpojumi notiks 1. un 3. svētdienā, 10:00.

Salaspils sporta kompleksā,

14. novembrī, no 17:00-20:00, notiks Salaspils čempionāts GALDA TENISĀ. Aicināti piedalīties visi spēlētģribētģji, neatkarģgi no spēlģtģprasmes. Lģdzi jģņem sporta apavi. Ar inventģru nodrošinģsim. Tģlrģnis uzziņģm 43155.

A/S **BERLIN-CHEMIE** PIEDĀVĀ

Zģckģli® kalorienfrei

Pģrciet Salaspils aptiekģs!

1 tģbi vai 10 pilieni saldģnatģja atģbilst 1 tģģkaroteģ cukura, bet pilnģgi nesatur kalorģjas. Ērtģ lģtoģjams pie tģģjas vai kafģjas, kģ arī atģspģrdģzģnoģ dzģrģenu pagatavoģanģ nģ kulinģrijģ.

Izgriez un atsģti! bezmaksas privģtģsludinģjums

PĀRDOD	PĒRK	MAINA	IRĒ	IZIRĒ	MEKLĒ DARBU	PIEDĀVĀ DARBU	IENZAĪĪANĀS	DAŽĀDI	VAJADZģGOPASVģTROTģ
<hr/>									
<hr/>									
<hr/>									

© "Salaspils Vģstģs" Izdevģjs - Salaspils pģlsģtas ar lauku teritorģju dome. Reģģstrģcijas aplģcģba nr. 1922.
 redaktore - Inģa Reģa korespondenti - Astra Nagle,
 Jģnis Vanags korektore un literģrģ redaktore - Nģna Leģmane maketģtģģjs Dmitģrģjs Zagorģģko
 Redakģcijas adrese: Lģvzemes iela 8. p.n. Salaspils-1, LV-2169,
 tģlrģnis: 43159.
 Iznģk kopģ 1996. gada 17. maiģa. Datorsalikums. Ofsetģspģdģdums. Iespģests Salaspilģ, SIA "Kreģģlis un Ko" tipogrģfģģ. Iznģk pģktģdienģs.
 Metieni: latvieģu izdevģmam - 1000 eks., krievģu izdevģmam - 600 eks. Pģrģpublicģģanas un citģģģanas gadģģģmģ atsauce uz "Salaspils Vģstģm" obligģta.
 Sludinģjumģs un reklģmu pieņem redakģcijģ - Lģvzemes ielģ 8 (Salaspils domes ēkģ).
 Par faktģem un uzvģrdģem rakstos atģbild to autori, sludinģjumģs - to iesnģdzģģģ.